

Индикатор на месеца

Заетостта навлиза със силна инерция в 2017 г.

Графика: Очаквания за пазара на труда

Източник: Евростат, Национален статистически институт, УниКредит Булбанк

Силен финал на 2016 г. и значителна натрупана инерция за 2017 г. Подобна тенденция демонстрират данните за годишното изменение в броя на наетите лица по трудово и служебно правоотношение¹ за последното тримесечие на изминалата година, публикувани от НСИ. Индикаторът отчита повишение от 2.0% на годишна база за цялата 2016 г., което представлява значително ускоряване от темповете на растеж за 2015 г. – едва 0.7%. Докато отчетените стойности за изминалите 12 месеца са радващи и подчертават солидния процес на възстановяване на макроикономическо равнище, то повече внимание заслужават перспективите, пред които стои пазарът на труда през настоящата година. А те изглеждат също толкова позитивни.

Възходящата тенденция, в която се намира показателят за промяната в броя на заетите изглежда устойчива и се подкрепя от няколко фактора. На първо място се откроява секторната структура на наетите на трудов договор, в която се вижда, че растежът е широкобазиран и не се движи от еднократни фактори или прегриващи индустрии. Нещо

¹ Този показател за заетостта в икономиката далеч не изчерпва пълния брой на работещите, но негово предимство пред алтернативни индикатори е високата степен на достоверност (наблюдението е репрезентативно за частния сектор и изчерпателно за предприятията от общественния сектор) при измерване на устойчивата заетост в икономиката, а именно наетите по трудово и служебно правоотношение.

повече, секторите на икономиката, които са ориентирани към външното търсене² отчитат изпреварващ ръст в броя на наетите (2.8% за 2016 г.). Тези данни не само потвърждават високата конкурентоспособност на българските износители, но вещаят и нови значителни увеличения в краткосрочен план. Прогнозите на УниКредит Груп за ускоряващ се ръст на глобалната търговия през 2017 и 2018 г., като това важи в значителна степен и за ключови търговски партньори в рамките на ЕС, ще дадат нов тласък за създаване на работни места в експортно-ориентираните сектори на българската икономика.

Очакванията за увеличаване на капиталовите разходи на правителствения сектор, след разочароващото понижаване през 2016 г., както и прогнозите за ускоряване на усвояването на европейски средства ще спомогнат за увеличаване на поръчките за сектор Строителство. Именно тук бяха регистрирани и едни от най-големите понижения в броя на наетите през 2016 г. (-4.7%), като преобръщането на този тренд ще подкрепи допълнително общите резултати на пазара на труда през 2017 г.

Набиращото скорост вътрешно търсене също ще представлява предпоставка за нарастване на броя на наетите. От 2017 г., този процес ще получи допълнителна подкрепа и от прогнозирания ускоряващ се ръст на кредита в икономиката без това да застрашава макроикономическата стабилност.

Тези позитивни фактори се обобщават от нагласите за заетостта сред мениджъри от различни сектори в икономиката, които продължават възходящата си тенденция в началото на 2017 г. Силната връзка между обобщаващия индекс за нагласите за заетостта³ и годишната промяна в броя на наетите на трудов договор е видна от графиката. Очакванията ни са движението в синхрон да продължи и през 2017 г., като по този начин спомогне за намаляването на свободния трудов ресурс в икономиката⁴, който към края на 2016 г. се оценява на 378 хил. д.

За серията „Индикатор на месеца“

„Индикатор на месеца“ е нова инициатива на икономистите на УниКредит Булбанк от началото на 2017 г. Всеки месец те ще избират най-значимия според тях показател за актуалната икономическа обстановка и ще представят анализ за неговата динамика и влияние. Екипът „Икономически проучвания“ на УниКредит Булбанк е три пъти носител на приза за най-точна прогноза от международния доставчик на икономически анализи и прогнози Consensus Economics. През 2015 г. в конкуренция с редица местни и международни частни анализаторски звена, наградата им беше присъдена за точността на прогнозите за растежа на икономиката (БВП) и за индекса на потребителските цени (ИПЦ).

² Като сектори, ориентирани към външното търсене, според класификацията КИД 2008 сме дефинирали Селско, горско и рибно стопанство; Добивна промишленост; Преработваща промишленост; Транспорт, складиране и пощи; Хотелиерство и ресторантьорство. Промяната на годишна база би била още по-голяма, ако можеха да се отделят сегментите от секторите Административни и спомагателни дейности (основно изнесени услуги), както и Създаване и разпространение на информация и творчески продукти, далекосъобщения (Информационни технологии), в които се отчита значителен ръст на заетостта през последните години.

³ Индексът представлява средно-претеглена стойност от отговорите на мениджъри в секторите Индустрия, Услуги, Търговия на дребно, Строителство според месечната анкета на Евростат ESI (Economic Sentiment Indicator). Положителни стойности говорят за ръст на заетостта, а отрицателни – за намаляване на работни места. Теглата на секторите са изчислени спрямо дела на всеки от тях в Брутната добавена стойност по данни на НСИ (Индустрия с 28.3%, Услуги с 53.7%, Търговия на дребно с 13.6%, Строителство с 4.3%), като средно-претеглената стойност е изгладена с 3-месечна плъзгаща се средна.

⁴ Свободният трудов ресурс в икономиката е изчислен като сума от броя на безработните и обезкуражените по данни от Тримесечното наблюдение на работната сила на НСИ.